

Методологічні аспекти облікової політики щодо основних засобів

О.Г. Шайко, к.е.н., доцент

Уманський національний університет садівництва

Розробка облікової політики кожного господарюючого суб'єкта є обов'язковою складовою організації бухгалтерського обліку. Необхідність обґрунтованого та виваженого підходу до формування облікової політики сільськогосподарських підприємств не викликає сумніву, оскільки облікова політика є наріжним каменем всієї обліково-аналітичної системи підприємства.

Значний внесок у дослідження проблем формування облікової політики внесли вітчизняні вчені, зокрема Барановська Т.В, Верига Ю.А., Пархоменко В.М., Петрук О.М., М.С. Пушкар, Швець В.Г. та інші. Проте дані питання не втрачають своєї актуальності.

Законом України "Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні" облікову політику визначено як сукупність принципів, методів і процедур, що використовуються підприємством для складання та подання фінансової звітності. Підприємствам надано право самостійно обирати облікову політику на основі національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку та інших нормативно-правових актів з бухгалтерського обліку.

У розпорядчому документі про облікову політику наводяться принципи, методи і процедури, які використовуються підприємством для ведення бухгалтерського обліку, складання і подання фінансової звітності та щодо яких нормативно-правовими актами з бухгалтерського обліку передбачено більш, ніж один їх варіант, а також попередні оцінки, які використовуються підприємством з метою розподілу витрат між відповідними звітними періодами.

Ефективність облікової політики залежить від того, наскільки чітко сформульовані її елементи, що відображають особливості ведення бухгалтерського обліку, оподаткування та управління.

Дослідження свідчать, що в багатьох сільськогосподарських

підприємствах до цього важливого завдання підходять формально.

В сучасних умовах формування облікової політики полягає у виборі одного із альтернативних способів, методів та процедур, передбачених законодавством в сфері бухгалтерського обліку. Конкретизація обліково-аналітичних процедур залежить від специфіки діяльності підприємства. Можливість вибору конкретних способів та методів ведення обліку і їх використання формують в цілому ступінь свободи підприємства, яка обмежується державною регламентацією бухгалтерського обліку. Водночас, за нашим переконанням, розробка облікової політики не повинна зводитися до механічного вибору одного з варіантів, передбачених національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку.

Складові елементи облікової політики щодо основних засобів схематично зображено на рис. 1.

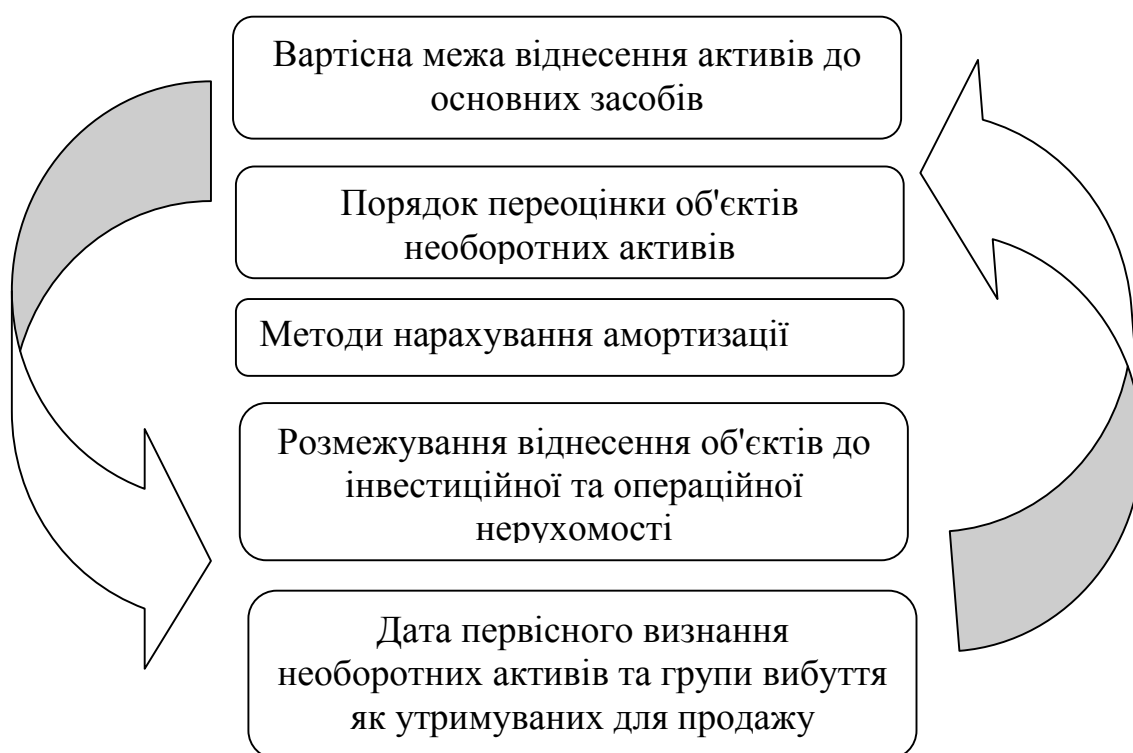

Рис.1. Складові елементи облікової політики щодо основних засобів підприємства

Облікова політика підприємства щодо основних засобів висвітлюється в Наказі про облікову політику, який повинен містити перелік всіх пунктів прийнятої облікової політики. У табл. 1 подано альтернативні варіанти щодо

елементів облікової політики в частині основних засобів.

Таблиця 1

Підходи до формування елементів облікової політики щодо основних засобів

Елемент облікової політики	Підходи до формування елементу облікової політики
Вартісна межа віднесення активів до основних засобів	Вартісну межу віднесення активів до основних засобів встановлено Податковим кодексом в розмірі 2500 грн.
Метод амортизації	Методи: прямолінійний; зменшення залишкової вартості; прискореного зменшення; залишкової вартості; кумулятивний; виробничий. Нарахування амортизації може здійснюватися з урахуванням мінімально допустимих строків корисного використання основних засобів, встановлених податковим законодавством (крім випадку застосування виробничого методу).
Переоцінка основних засобів	Підприємство може переоцінювати об'єкт основних засобів, якщо залишкова вартість цього об'єкта суттєво відрізняється від його справедливої вартості на дату балансу. У разі переоцінки об'єкта основних засобів на ту саму дату здійснюється переоцінка всіх об'єктів групи основних засобів, до якої належить цей об'єкт.
Дата первісного визнання необоротних активів як утримуваних для продажу	Датою первісного визнання необоротних активів як утримуваних для продажу може бути: - дата, коли щодо активів задовольняються умови, у разі якщо: економічні вигоди очікується отримати від їх продажу, а не від їх використання за призначенням; вони готові до продажу у їх теперішньому стані; їх продаж, як очікується, буде завершено протягом року з дати визнання їх такими, що утримуються для продажу; умови їх продажу відповідають звичайним умовам продажу для подібних активів; здійснення їх продажу має високу ймовірність; - дата оприбуткування активів, придбаних з метою продажу.

Головному бухгалтеру слід звернути увагу на те, щоб прийнята облікова політика забезпечувала цілісність системи бухгалтерського обліку, тобто щоб її положення повністю охоплювали всі аспекти облікового процесу основних засобів на підприємстві.